

© Решетілова Н.Б.

УДК 611.813.8-053.31

ОСОБЛИВОСТІ БУДОВИ СУДИННОГО СПЛЕТЕННЯ ШЛУНОЧКІВ ГОЛОВНОГО МОЗКУ В РАНЬОМУ ПЕРІОДІ ОНТОГЕНЕЗУ ЛЮДИНИ

Н.Б.Решетілова

Кафедра анатомії людини (зав. – проф. Б.Г.Макар) Буковинського державного медичного університету, м. Чернівці

Судинне сплетення (СС) шлуночків головного мозку людини розташоване на межі кровоносної і нервової систем. Воно є похідним м'якої оболони мозку і відіграє основну роль у продукції спинно-мозкової рідини. Клавдій Гален казав, що кров, яка надходить до мозку, покидає його збагаченою сумішшю ефірів, а СС служить для утворення так званої психічної "пневми", яка поширюється уздовж нервів і активізує їх функцію.

Одним із напрямків сучасної медичної науки є дослідження фізіології та патології мозкового кровообігу на новому науковому рівні [1]. Це питання набуває актуальності у зв'язку зі збільшенням частоти виникнення патології гемодинаміки мозку та її ускладнень [2]. Проте питанням механізму нервової регуляції мікроциркуляторного русла, основною частиною якого є СС, не було приділено достатньої уваги [3, 4].

Мета дослідження. З'ясувати особливості будови СС шлуночків головного мозку у новонароджених.

Матеріал і методи. Досліджено 7 трупів новонароджених, матері яких – практично здорові жінки, методом тонкого препарування під контролем бінокулярної лупи.

Результати дослідження та їх обговорення. СС III шлуночка у новонароджених знаходиться під склепінням мозку між правим і лівим таламусами. Для кращого доступу до СС були видалені мозолисте тіло і склепіння мозку.

У СС можна виділити три відділи: середній, розташований між мозковими стрічками таламуса, і два бічні, які вкривають верхні поверхні таламусів. Чітко розрізняється правий і лівий край. Форма СС залежить від форми III шлуночка. Судинна основа поділяється на верхній і нижній листки. Верхній листок прямує до мозолистого тіла, склепіння і далі – на півкулі мозку. Нижній листок вкриває верхні поверхні таламуса. Дорсальна поверхня нижнього листка з боків від середньої сагітальної лінії утворює велику кількість ворсинок, які звисають у порожнину шлуночка. Більшість ворсинок розгалужується. У напрямку до міжшлуночкових отворів довжина ворсинок значно зменшується. У ділянці отвору Монро верхній і нижній листки зближуються між собою і продовжуються в листки СС бічних шлуночків. У СС III шлуночка розгалужуються медіальні і латеральні задні ворсинчасті гілки задньої мозкової артерії і ворсинчасті гілки передньої ворсинчастої артерії. Задні латеральні ворсинчасті гілки розташовані вздовж подушки таламуса і проникають у судинну основу бічних шлуночків. Венозний відтік відбувається в задню групу приток внутрішніх мозкових вен.

Судинна основа бічних шлуночків є продовженням судинної основи III шлуночка і потрапляє в них крізь щілини між таламусом і склепінням. СС кожного бічного шлуночка починається в центральній частині і переходить у нижній ріг. СС, яке розташоване у задньому

розі, приєднується до центральної частини. З боку порожнини шлуночка СС вкрите епітелієм, який кріпиться з одного боку до склепіння, а з другого – до пластинки таламуса. У СС добре розвинені венозні анастомози. Велика кількість вен, які обернені в порожнину шлуночка, мають розширення і утворюють петлі.

Судинна основа ІV шлуночка – складка м'якої оболони, яка випинається в його порожнину. За формою вона трикутна і прилягає до нижнього мозкового паруса. У СС можна виділити дві частини: косо-поздовжню, розміщену в середніх відділах шлуночка, і власне поздовжню, яка розташована в бічних частинах. Цей поділ проведено на основі того, якою гілкою переважно утворе-

на дана частина: власне поздовжня частина утворена передньою ворсинчастою гілкою (від передньої нижньої мозочкової артерії); косо-поздовжня частина утворюється задньою ворсинчастою гілкою (від задньої нижньої мозочкової артерії). Відтік крові від косої поздовжньої частини відбувається в базальну вену мозку, а від власне поздовжньої частини – у середньо-мозкові вени.

Висновок. У новонароджених судинні сплетення третього і бічних шлуночків сполучаються між собою.

Перспективи наукового пошуку. Доцільно вивчити морфологічну будову складових циркумвентрикулярної системи головного мозку у постнатальних вікових періодах.

Література

1. Холин А.В. Магнитно-резонансная томография при заболеваниях центральной нервной системы. – СПб.: Гиппократ, 2000. – 126 с.
2. Головченко О.В., Лук'янова І.С., Дзюба О.М., Медведенко Г.Ф. Особливості морфофункціонального стану та гемодинаміки головного мозку у новонароджених з гострою та хронічною внутрішньоутробною гіпоксією // Перинатол. та педіатрія. – 2003 – № 1. – С. 8-11.
3. Кузнецов С.Л., Мушкетаров Н.Н., Горячкина В.Л. Атлас по гистологии, цитологии и эмбриологии. – М.: Мед. информ. агентство, 2002. – 376 с.
4. Мавропуло Т.К. Взаємовідносини окремих доплеросонографічних показників у дітей перших місяців життя з перинатальною патологією центральної нервової системи // Пробл. мед. науки та освіти. – 2003. – № 2. – С. 38-42.

ОСОБЛИВОСТІ БУДОВИ СУДИННОГО СПЛЕТЕННЯ ШЛУНОЧКІВ ГОЛОВНОГО МОЗКУ В РАНЬОМУ ПЕРІОДІ ОНТОГЕНЕЗУ ЛЮДИНИ

Н.Б.Решетілова

Резюме. Методом тонкого препарування під контролем бінокулярної лупи досліджували будову судинних сплетень шлуночків головного мозку в новонароджених. З'ясовані особливості їх розташування, утворення та форми.

Ключові слова: судинне сплетення, шлуночки мозку, новонароджені.

STRUCTURAL PECULIARITIES OF THE VASCULAR PLEXUS OF THE CEREBRAL VENTRICLES AT AN EARLY STAGE OF HUMAN ONTOGENESIS

N.B.Reshetilova

Abstract. The structure of the vascular plexus of the cerebral ventricles in human neonates has been studied by means of the method of thin preparation under the control of the binocular magnifying glass. The specific characteristics of their location, formation and forms have been ascertained.

Key words: vascular plexus, cerebral ventricles, neonates.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Надійшла в редакцію 12.04.2005 р.